

Æstetik/Kunstbetragtning

Formål og perspektiv

I de håndværksfag og kunstneriske fag som beskrives andetsteds i læreplanen, lægges hovedvægten på det øvende. I faget æstetik praktiseres en mere iagttagende, reflekterende, analyserende og fortolkende arbejdsmåde med vægt på metodisk disciplin. Genstandsområderne er maleri, skulptur og arkitektur, altså de såkaldt 'Bildende Kunster', men også andre områder kan evt. inddrages. Det pædagogiske mål med dette forløb er at bygge videre på det omfattende kunstneriske erfaringsmateriale som eleverne i Steinerkskolerne har tilegnet sig i skoleforløbet og bringe det ind i et videnskabeligt, erkendelsesmæssigt felt for derved at bygge bro mellem de to hovedområder kunst og videnskab. Derved skabes rammerne for en gensidig frugtbar afsmitning.

Emneområder

Kunst- og kulturhistorie

Gennemgang af billed- og skulpturkunstens forskellige udtryk og fremtrædelsesformer i primært vestlig kulturhistorie fra palæolitisk og neolitisk kunst og kultur til moderne tids mangfoldige udtryksformer. Undervejs behandles oldægyptisk, græsk, romersk, oldkristen, middelalderlig, byzantinsk og romansk kunst og kultur. Herefter fortsættes gennem gotikken, renæssancen, manierismen, barokken, rokokoen, klassicismen, romantikken og modernismen.

I forbindelse med gennemgangen diskuteres udviklingen i forholdet mellem kunst, kunstner og samfund ligesom forskellige kunstneres biografier gennemgås.

Arkitektur

Gennemgang af den vestlige arkitekturhistories forskellige stilarter fra oldtiden til nutiden med hovedvægten lagt på tiden fra renæssancen og frem til samtiden.

Den byggetekniske udvikling fra oldtidens murværk til moderne spændbeton og gitterkonstruktioner.

Terrænets og klimaets betydning for udformningen af arkitekturen.

Arkitekturens sammenhæng med den almene kultur, dens rum- og miljøskabende virkning og de sociale, økologiske og energimæssige udfordringer som er knyttet til det at bygge.

Forholdet mellem æstetik og funktionalitet som vigtigt parameter i arkitekturens udvikling.

Undervejs diskuteres arkitekturen som "moderkunst" for de bildende kunster og deres æstetik og arkitektur som social kunst og som "gesamtkunstwerk".

Kunstiagttagelse

Øvelser i fordybet iagttagelse, aflæsning og aflytning af forskellige kunstværkers struktur, virkemidler, referencer og kompositionsstrukturer samt indlevelse i forskellige kvaliteter og træning i indre bevægelighed i beskæftigelsen med kunst.

Øvelser i at sætte ord og betegnelser på det iagttagne og at kunne beskrive det iagttagne før en eventuel bedømmelse.

Øvelserne foregår delvis med hjælp fra reproduktioner, delvis in situ foran verdenshistoriske mesterværker.

Kunstanalyse

Præsentation af forskellige analysemetoder til brug for kunstiagttagelse.

Øvelser i genkendelse og bestemmelse af værker mht. tid og sted.

Analyse af forskellige epokers og kunstneres specifikke virkemidler, indlevelse i kunstværkets intentioner og bevidstgørelse af virkningen på tilskueren.

Praktiske øvelser

I tilknytning til de historiske gennemgange af de forskellige kunstudtryk øver eleverne selv gengivelse af udvalgte kunstværker i billede, ord og musik ligesom skabelse af nye værker inden for bestemte stilperioder og genrer opøves.

Øvelserne foregår delvis med hjælp fra reproduktioner, delvis in situ foran verdenshistoriske mesterværker.

Æstetik som erkendelsesvej

Diskussion af variationer i kunstens æstetiske fremtrædelsesformer som udtryk for forskelligheder i livsfølelse og verdensopfattelse; hertil muligheden for at se stilhistoriske fænomener som nøgle til forståelse af menneskets bevidsthedsudvikling.

Udviklingen i forståelsen af ”Det Skønne” som begreb og kunsten som et erkendelsesfelt for guddommelighed eller ”noget andet” end hvad naturvidenskaben kan erfare.

For yderligere vedrørende æstetik og kunsthistoriske emner, se **musikhistorie** under musikbeskrivelsen og **poetik** under dansk og litteratur.

Kompetencemål

Kunst- og kulturhistorie

Undervisningen giver mulighed for at kunne:

- vise grundlæggende overblik over og se sammenhæng i det historiske materiale om billedkunstens udvikling i de forskellige perioder fra oldtiden frem til vor tid
- iagttage og sætte ord på de vigtigste epoker i billedkunstens historie, deres særpræg og vekslende udtryksformer
- blive fortrolig med et udvalg af centrale kunstnere, deres værker og biografier
- relatere til de vigtigste faglige begreber og termer
- skelne mellem forskellige billedkunstneriske genrer
- vise en grundlæggende evne til stilbestemmelse
- deltage i faglige samtaler og begrunde sine synspunkter

Arkitektur

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

- overskue arkitekturhistoriens udvikling og genkende historiske milepæle mht. huse og bygninger
- genkende vigtige byggematerialer som fx sten, ler, træ, stål, beton og glas, og kende til hvordan de er brugt historisk og i dag
- beskrive hovedtræk af urbaniseringen de sidste 200 år
- fortolke vigtige eksempler på arkitektonisk tænkning og innovation, fx gennem Vitruvius', Brunelleschis, Palladios, Eiffels eller Mies van der Rohes biografier
- genkende nogle moderne arkitektoniske tendenser og individuelle repræsentanter herfor
- fortolke arkitektur som formgivningsprincipper
- indordne og differentiere mellem arkitektoniske perioder ved deres karaktertræk

Kunstiagttagelse

Undervisningen giver mulighed for at kunne:

- iagttage og skelne mellem de forskellige epoker og vekslende udtryksformer
- sætte ord på kunstneriske udtryk med aktiv brug af tilegnede begreber og kundskaber
- opelske en skærpet og ren iagttagelse
- opleve og begribe bygningers rumskabende og sociale virkning
- skelne mellem ydre og indre iagttagelser under betragtningen af et kunstværk, frasortere projiceringer og bevidstgøre interaktionen mellem værk og beskuer

Kunstanalyse

Eleven giver mulighed for at kunne:

- redegøre for forskellige rumkvaliteter
- bidrage med selvstændige betragtninger i forhold til fagstoffet, både mundtligt og skriftligt
- fornemme spændingsforhold i kontrasten mellem det nyskabende og det gældende ideal
- give iagttagelser et præcist sprogligt udtryk
- beskrive og reflektere over forskellige musiske karakterer og stilistiske virkemidler

Praktiske øvelser

Undervisningen giver mulighed for at kunne:

- tegne huse i forskellige gengivelser (plan, snit og facade) i målestok og bruge projektions- og perspektivtegning samt isometrisk tegning
- forstå hvordan bærende konstruktioner virker ved at lave modeller eller afprøve konstruktioner og rumdannelser hvor eleverne selv er aktører
- vise indgående kendskab til historiske kunstværker og bygninger
- omsætte og anvende arkitektoniske karaktertræk i egne udkast og skitser

- tilegne sig kundskab på egen hånd ved æstetisk erfaring og formidle dette videre
- deltage på et rimeligt niveau i fælles udøvende virksomhed og fremførelser knyttet til studiet i øvrigt

Æstetik som erkendelsesvej

Undervisningen giver mulighed for at kunne:

- have forståelse for ”Det Skønne”s begreb og udvikling samt at æstetikken følger egne love og dermed kan føre til egne erkendelser
- udvikle egen bevidst æstetiske sans og erkendelsesmulighed
- forstå forskellige kunstneriske udtryk som udtryk for forskellige idemæssige baggrunde
- opleve arkitektoniske byggestile og elementer som udtryk for social påvirkning og indgriben i det omgivende rum og i samfundet generelt
- udvikle en egen relation til kunst
- beskrive og forstå kunstneres særegne udtryksform i relation til deres samtid
- udvikle forståelse for sammenhængen mellem samfundsmæssige og idehistoriske ændringer og kunstens udvikling
- sammenholde kunstfrembringelser fra forskellige kunstarter inden for samme epoke
- anvende billedkunst, poesi og musik som eget udtryksmiddel for følelser og tanker
- udvikle sig socialt ved hjælp af deltagelse i forskellige kunstneriske udtryksformer

Evaluering

Elevernes arbejdsindsats og udvikling evalueres løbende af læreren såvel under tegne/maleforløbene som efter, i form af mundtlige henholdsvis skriftlige kommentarer. I arkitekturperioderne afleveres afslutningsvis en mappe med tekst og tegninger som evalueres. Der lægges vægt på en progression i elevens evne til at analysere og fortolke kunstværker, og dette sker ved fremlæggelser, især under 12. klasses kunstrejse.

Evalueringerne fremlægges for eleverne ved de to årlige elevkonsultationer og i vidnesbyrdet i slutningen af 10. og 12. klasse. Her beskrives elevens kompetencer og faglige progression.

Evalueringerne baserer sig på lærerens iagttagelser af arbejdsevne, koncentration og faglige samt sociale udvikling.